

מסורת הש"ס

(א) רש"י מ"ו, צ"ל וזהו
מטלתל עוד כיון דטובה
בטיב חשיבא ורש וכו' רש"י,
(ג) צ"ל לריי לפשע, עיבדן,
(ד) עיבדן חלק א"ל.

הגהות הב"ח

(א) גמ' אבל לא מכר לא את
האבנים שאין לנכס למ"ד
אבני דאכפא לרי"מ דלא
מתקנן; (ב) שם בטיב חשיבא;
דקביעא דנאכסא; (ג) שם
ולא סתן השקמה ואע"ג
דקטיני מנא הני מילי כ"ל
ותיבת וכו'; (ד) רש"י ד"ה אפי' וכו'
(ה) רש"י ד"ה אפי' וכו'
מעשה גדול להשמיש קטע
דמנחם ס"ד; (ו) ד"ה קנים
המחולקין מוטלין הס"ד
ואח"כ מ"ה שמעמידים וכו'
והשטותל תלויין אדעתא;
(ז) ד"ה לריי חילוי וכו'
תשמיש שדה כלל; ד"ה
לא את חילת וכו' דלתי מוכר
ע"ה השדה; (ח) ד"ה בעי ר'
דלא וכו' אבא א"ר מחבר;

מוסף תוספות

א. דכיון דרשינא בטיבא לא
חזיא לטלטלה ואדעתא
דמשבקא התם עבדא וכו'
גופא דארעא דמא וכו',
ולא הו' השומירה שאינה
עשויה בטיבא וכו' דכיון דלא
שיעא בטיבא אדעתא
דטלטלה עבדא, ואע"ג
דמחברא, עראי בעלמא
הוא דהא יכול למעיקה כל
אימת דבעי, יד נמס.
ב. שכבר נשתמש בדין זה
התשמיש, דאי לא הרי הו'
כמטלטלין בשבירה שהרי
ראויותהן לצורך אחרונת
הן נכרות שהיו מיוחדות
לתשמיש העמרים והוא לא
נשתמש בהם מנחם
ושאין לצורכה הן קראות.
שימיק נסח האכ"ר.

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא סט.

עין משפט
נר מצוה

מח א ב ג ד ה ו ז ח ט י
מח' מירה הל צ ספג
עשין כפ טושע ח"מ סימן
רטו סקף ה:

לעני רש"י

פאשיל"ש פיישיל"ש.
תמוכות גפן.
קביל"ש קיביל"ש.
יתדות, קרסולים.

רבינו גרשום

אבני דאכפא. אותן אבנים
שמשמין על העמודין כדי
שלא יתפורו אילן ואילן;
לרי' מאיר. דאמר מכר את
הכרם מכר כל תשמישי
הכרם. כיון דמתקנן.
שמשמין אע"ג דלא מניח
על העמודין עדיין או על
הקנין מכרות. לרבנן אין
נמכרות עד דמנחן בבנין
משום דלאו כגוף של קרקע
דמי. (א) אלמא עד דמנחן
אפי' עת' סדורות. בגדר.
קנים המחולקין המעמידים
הגפנים. שלאותן שמעמידים
בהם הגפנים קלופין הן
הקליפות שפליהן כדי
שלא יכנסו המים בין
הקליפות ובין העץ ומתליע
שלא יהיו אותן תולעין
יוצאין ומתליעין הכרם;
לרי"מ כיון דמשפין.
שמחולקין ומחולקין הוו
שימשי הכרם. לרבנן
לא הוו שימשי הכרם
עד דמנחן ומקומי בכרם
ואין נמכר; אע"ג דמטאי
למחיצה. הואיל דמחבר
לקרקע קרקע דמי; ואע"ג
דלאילמי. הקנים מכרין עמה
הואיל דפתחת; שאינה
עשויה בטיב אע"ג דלא
קביעא יפה בקרקע. סד"א
כיון דלא קביע לאו
בנפול שדה קרקע דמי אפי'
הכי מכורה; ואת חיצת
הקנים. אלו קנים הדוקרין
ושורצים כמה קנים בגזע
אחד אע"ג דאילמי. דמהו
דחיס' שדה בפני עצמה
הכי מכורה; ואת חיצת
ואת החרוב שאינו מורכב.
דאכתי כל זמן דלא צריך
ריכבא לא דבר חשוב
הוא. חרוב מורכב. ענין
שומריבין בין האילות
דקנים כדי לתחורר בבחון
הואיל שאינו מורכב לאו
שדה בפני' דמא; ואת
בתולת השקמה. שלא
גדיל כל כך שהוא בחור.
שקמה כך הוא שם האילן;
ואע"ג דצריכא לארעא.
דחור אילן חשוב שקוצצין
הענפים שלו כדי להגדיל
לצורך קורות והוא סתן;
מלבנות של פתחים. אותן
אבנים שעומדין במוזות
הפתח שלעזין אורחיהן.
אותן מוזות שבפתח הבית
המחבר בקרקע מהו. מכר;
או לא מכר; כי תיבעי
לך היכא דנקיט בסיסי.
שאין מחבורות בקרקע כי
אם כעין שעושין ציר לדלת
(בזימנא) שכל אחת נכנסת
בביתה ובכך מחבורין;
לנו עבדין. המלבנות ולא
מודבני. או דלמא (לא)
אינו מודבני; מלבנות של
כרעי המטה. אלו לבנים
שנשימין תחת כרעי המטה
שלא יתליעו מלחולות
של קרקע. שהיא בית רובע
רשות בפני' הוי ולא
מודבני;

ואת השומירה. רש"י גרים גרישא שאין עשויה צטיט וצסיפא
גבי לא מכר גרים העשויה ורבינו חננאל גרים איפכא א:
והוא דמחתן. אין נראה לפרש לרי"מ דמחתה על העומרי' דמה אנו
לריכין שיהו מונחים על העומרים הואיל והעומרים שהן
תלושין אינן מכורין ונראה לרי"מ דלא
מתחן היינו שמעולם לא הניחו על
העומרים ומחתן היינו שכבר הונחו¹
ולאו דמחתה השתא:

מחולקין. צערוך פירש שהסירו
הקליפות כדי שלא
יתליעו: וְלֹא אֶת חִיצַת הַקִּנִּים בִּי.
אע"ג דקטיני. עוד יאריך לקמן על
משנה זו וזהויל דשומירה ומכר
אלא כן דרך הגמרא שמתחלה מפרש
המשנה ואח"כ מאריך:

בעי ר' אלעזר מלבנות פתחים.
לא כפי' הקוטרם דלפתח
הצית קאי דהא לא איירי כלל במכר
צית אלא נראה לרי"מ דלפתח שומירה
קאי ואשומירה דרישא קאי דקמני
דמכר את השומירה:
בטיב: אע"ג דלא קביעא בארעא: ואת החרוב שאינו מורכב ואת בתולת
השקמה: אע"ג דאילמי: אבל לא מכר (א) את האבנים שאינן לצרכה: לר"מ
דלא מתקנן לרבנן דלא מחתן ולעולא דאמר אבנים הסדורות לגדר לר' מאיר
דלא מתקנן לרבנן דלא סדרן: ולא את הקנים שבכרם שאינן לצרכו: לר'
מאיר דלא משפין לרבנן דלא מוקמן: ולא את התבואה התלושה מן הקרקע:
ואע"ג דצריכא לארעא: ולא את חיצת הקנים שהיא בית רובע: ואע"ג דקטיני
א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא חיצת הקנים בלבד אלא אפילו ערוגה קטנה
של בשמים ויש לה שם בפני עצמה אינה נמכרת עמה אמר רב פפא והוא
דקרו לה וורדא דפלניא: ולא השומירה העשויה בטיב: ואע"ג (א) דמחברא
בארעא: (ב) (ולא את חרוב המורכב ולא סתן השקמה: ואע"ג דקטיני: בעי
רבי אלעזר מלבנות של פתחים מהו היכא דמחברי בטיבא לא תיבעי לך
דהא מחבר כי תיבעי לך דנקיט בסיסי מאי תיקו בעי רבי זירא מלבנות
של חלונות מהו מי אמרינן לנוי בעלמא הוא דעבידי או דלמא כיון
דמחברי מחברי תיקו בעי רבי ירמיה מלבנות של כרעי המטה מהו כל
היכא דמיטלטלי בהדה לא תיבעי לך דהא מיטלטלי כי תיבעי לך היכא
דלא מיטלטלי מאי תיקו: ולא את חרוב המורכב ולא סתן השקמה (א) וכו':
מנא

דאילמי: ואת השומירה שאינה עשויה
בטיב: אע"ג דלא קביעא בארעא: ואת החרוב שאינו מורכב ואת בתולת
השקמה: אע"ג דאילמי: אבל לא מכר (א) את האבנים שאינן לצרכה: לר"מ
דלא מתקנן לרבנן דלא מחתן ולעולא דאמר אבנים הסדורות לגדר לר' מאיר
דלא מתקנן לרבנן דלא סדרן: ולא את הקנים שבכרם שאינן לצרכו: לר'
מאיר דלא משפין לרבנן דלא מוקמן: ולא את התבואה התלושה מן הקרקע:
ואע"ג דצריכא לארעא: ולא את חיצת הקנים שהיא בית רובע: ואע"ג דקטיני
א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא חיצת הקנים בלבד אלא אפילו ערוגה קטנה
של בשמים ויש לה שם בפני עצמה אינה נמכרת עמה אמר רב פפא והוא
דקרו לה וורדא דפלניא: ולא השומירה העשויה בטיב: ואע"ג (א) דמחברא
בארעא: (ב) (ולא את חרוב המורכב ולא סתן השקמה: ואע"ג דקטיני: בעי
רבי אלעזר מלבנות של פתחים מהו היכא דמחברי בטיבא לא תיבעי לך
דהא מחבר כי תיבעי לך דנקיט בסיסי מאי תיקו בעי רבי זירא מלבנות
של חלונות מהו מי אמרינן לנוי בעלמא הוא דעבידי או דלמא כיון
דמחברי מחברי תיקו בעי רבי ירמיה מלבנות של כרעי המטה מהו כל
היכא דמיטלטלי בהדה לא תיבעי לך דהא מיטלטלי כי תיבעי לך היכא
דלא מיטלטלי מאי תיקו: ולא את חרוב המורכב ולא סתן השקמה (א) וכו':
מנא

חלית הקנים: קנים המחולקין. מפולין (א) שמעמידים תחת הגפנים כדי שיהו הגפנים זקופין והאשכולות תולין באויר ולא יתקלקלו צקרקע
וקופין להו פאשיל"ש: משופין וממוקנן לכך: אע"ג דלא מוקמן. שאין זקופין ונעולים עדיין צקרקע: ואע"ג דמטאי למיחל.
הגיע זמן קצירתה וסד"א כל העומד לקצור כקצור דמי אפי' לגבי מכירה מכורים בכלל שדה. ובדלא מטאי לא אילטריך למיחני מכר דפשיטא
היא שהרי השדה מוכר עכשיו לגמרי וזה הלוקח לא יניח למוכר לנצל כאן פירותיו וללקיטה השתא לא חזו הלכך פשיטא דודאי מכר: אע"ג
דאילמי. דבחר תפיסת הקרקע אזלינן. ופירוש הוא דקמפרש גמ' למתני ואילו: דלא קביעא. צקרקע: לר' מאיר דלא מתקנן. דהשתא
אין תשמיש (א) כלל ולרבנן דלא מתחן דלא הוי תשמיש קצוב וחשוד: דלריכא לארעא. לשטחה שדה לאחר קצירה להנפח התבואה מריח
הקרקע וליצב: דקטיני. קנים דקים: נראה צעני לפי שטת המשנה דקמני צין כך וצין כך לא מכר את חלית הקנים שהיא צית רובע
ולא את השומירה שהיא עשויה צטיט ולא את חרוב כו' וצסיפא דרישא לא תנין להו צמחיתין שכן סדר שמועה זו והכי גרסינן לה ולא אס
התבואה התלושה מן הקרקע ואע"ג דלריכא לארעא ולא את חלית הקנים שהיא צית רובע ואע"ג דקטיני אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן
לא אס חלית הקנים בלבד כו' עד אמר רב פפא והוא דקרו לה וורדא דפלניא ולא אס השומירה העשויה צטיט ואע"ג דקביעא בעי ר' אלעזר
מלננות של פתחים כו' צעי ר' זירא כו' צעי ר' ירמיה כו' עד היכא דלא מיטלטלי מאי תיקו ולא את חרוב המורכב ולא אס סתן השקמה
אע"ג דקטיני מנהני מילי אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא ויקס כו'. ולפי שיש דברים קצרים בשמועה זו טעו הסופרים ונשתבשו הספרים
ולפי סדר שסדרתי אפרשה: לא אס חלית הקנים בלבד. שהוא דבר חשוב ומחויב צית רובע צקרקע אמרו דליתו (א) מוכר עם השדה אלא
אפי' ערוגה קטנה דלא הוי צית רובע. ואורחא דמילתא נקט של צסימם לפי שדרך לקרות לה שם צפני עצמה והוא הדין לכל דבר שיש לו שם
צפני עצמו. ובחלית קנים בלבד פירש לך שיעורא דמילתא דפסיקא היא דלי הוי צית רובע יש לו שם צפני עצמו ואי לא לא: אמר רב פפא והוא
דקרו כו'. לפירוש אחר היכי דמי יש לה שם צפני עצמה דקאמר רבי יוחנן: וורדא דפלניא. ערוגה צבוס לא פלוג: אע"ג דקביעא.
השומירה צקרקע כיון דטובה צטיט אינה מיטלטלת עוד וחשיבא יש לה שם צפני עצמה והרי הוא כמוכר את השדה שלא מכר את
הצית דאין צית בכלל שדה אלא בכלל חצר: צעי רבי אלעזר כו'. משום מתני' דקמפלגא בשומירה צין עשויה צטיט לשאינה עשויה
צטיט נקט לה הכא להך צעיא דקמפלגא נמי צין עשויה צטיט לנקיטי צסיי. ובמוכר את הצית לחצירו קצעי אס מכר בכלל הצית
מלבנות של פתחים אס לאו והוא תיקון שעושין צביצ המוזות ומלמעלה ומלמעלה שהדלת שוקק עליהן: דמחברי צעילא. מחוצרין כמותל
אבנים צטיט: דהא מחברי. והוי מן הצית עצמו: צסיי. ימידות קביל"ש וזוהו לפרקן: מאי. מי אמרינן אין צריכין לפתח כל כך ולא
מכרין או לא תיקו: צעי ר' זירא. אס תמני לומר מלבנות של פתחים דנקיטי צסיי מכורין בכלל הצית היינו משום דלחזוק צעידן אבל
מלבנות של חלונות דנקיטי צסיי מהו לנוי עדיין ולא מודעני או דלמא כיון דמחברי צסיי הא מיחברי ונמכרין כדאמרן גבי מלבנות
פתחים אבל (א) מחברי צטיט לא מיציעא. כן נראה צעני: מלבנות של כרעי המטה. חתיכות עץ היו נותנים תחת כרעי המטה כדי
שלא יקצבו צקרקע. ואס תמני לומר גבי פתחים וחלונות דמודעני היינו משום דמחברי מיהא צסיי אבל הכא דלמא מיחברי
למטה כלל דמפרש ואילו קמצייעא ליה אס הוא מכור עם המטה או לא: דמיטלטלי צדה. שמחוצרין במסמרות או צסיי:
מנהני

(א) לאפורה צ"ל והלכך צעין
עד דמנחן אפי'.